

Introductie leidinggeven bij Defensie (K1158)

Servicedocument – Afnamevorm: Praktijkexamen met toelatingsfase

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-03

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Geeft leiding aan het team bij eenvoudige werkzaamheden	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar geeft leiding aan zijn team bij eenvoudige werkzaamheden waarbij de omstandigheden redelijk overzichtelijk zijn (groepsgrootte, complexiteit van de opdrachten en beschikbaarheid van faciliteiten). Het uitvoeren van de werkzaamheden wordt verder redelijk gecompliceerd doordat de beginnend beroepsbeoefenaar vaak onder tijdsdruk werkt. De werkzaamheden dienen volgens opdracht te worden uitgevoerd, zowel overdag als bij duisternis. In de gesimuleerde omgeving wordt de complexiteit bepaald doordat de operationele omgeving onveilig is, de beginnend beroepsbeoefenaar moet zich daarom altijd beveiligen. Hij kan te maken krijgen met weinig comfort, fysiek redelijk zware omstandigheden door wisselende weersomstandigheden en terreincondities en gebrek aan privacy. Ook mentaal werkt hij onder verzwaarde condities, zoals werken onder tijdsdruk tijdens meer langdurige diensten (zowel overdag als bij duisternis). Hij werkt volgens ontvangen procedures/instructies. Hij werkt hierbij oplossingsgericht en gebruikt zijn algemene militaire (basis)kennis en vaardigheden.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De werkzaamheden van de beginnend beroepsbeoefenaar zijn vergelijkbaar met die van een meewerkend voorman. Hij is degene die zijn teamleden aanstuurt en leiding geeft tijdens de uitvoering van eenvoudige militaire opdrachten. Tevens is hij de stuwende kracht binnen het team. De beginnend beroepsbeoefenaar voert zijn werkzaamheden tijdens het leidinggeven in teamverband uit. Hij werkt samen met teamleden en de leidinggevende/militaire meerdere en voert ook werkzaamheden zelfstandig uit. Hij let bij al zijn werkzaamheden erop dat het goed gaat (fysiek en mentaal) met zijn teamleden en dat hun tenue, uitrusting en bepakking in orde zijn. Hij ontvangt eenvoudige opdrachten van en legt verantwoording af aan de leidinggevende/militaire meerdere. Hij krijgt zo nodig aanwijzingen voor de aanpak van de opdrachten en de randvoorwaarden waarbinnen de opdrachten uitgevoerd moeten worden.
Examenvorm:	Praktijkexamen met toelatingsfase Het praktijkexamen met toelatingsfase is een afsluitende praktijktoets met een aanvullende toelatingseis. De kandidaat kan pas deelnemen wanneer aan vooraf bepaalde voorwaarden is voldaan. Tijdens het examen wordt beoordeeld of de kandidaat zelfstandig en volgens de gestelde normen kan functioneren in een realistische beroepssituatie.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Ontwikkelt een plan voor een teamopdracht en geeft dit uit	De beginnend beroepsbeoefenaar krijgt een eenvoudige opdracht, beoordeelt invloedfactoren en risico's, stelt werkwijzen en een voorlopig plan met taakverdeling op, presenteert en toetst dit bij de opdrachtgever, past indien nodig aan en neemt een besluit, geeft bevelen en stelt controlevragen aan teamleden.	De beginnend beroepsbeoefenaar weegt opties, onderbouwt keuzes, plant eenvoudige werkzaamheden realistisch, formuleert gevaarvrij bevel correct en chronologisch inclusief veiligheidsbepalingen, volgt instructies nauwkeurig, en geeft het bevel met controlevragen.	Een voorlopig plan of besluit is correct geformuleerd en getoetst bij de opdrachtgever. Een besluit is genomen en een correct (eenvoudig) bevel is opgesteld.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Bereidt zijn team voor op de uitvoering van de eenvoudige opdracht	De beginnend beroepsbeoefenaar bereidt de bevelsuitgifte voor door locatie en benodigdheden te regelen, bevel te presenteren, deelopdrachten te geven, controlevragen te stellen, materialen te controleren, te oefenen indien nodig en gereedheid te melden.	De beginnend beroepsbeoefenaar handelt conform de beroepsethiek en -houding passend bij zijn rol, presenteert het plan duidelijk en chronologisch aan het team, kiest en gebruikt geschikte locaties en middelen zoals kaarten en maquettes om bevelsuitgifte te ondersteunen en te oefenen, en maakt effectief gebruik van beschikbare mensen en middelen.	Het bevel is op correcte wijze uitgegeven en het team is gereed voor uitvoering van de eenvoudige opdracht.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Stuurt zijn team aan bij de uitvoering van een eenvoudige opdracht	De beginnend beroepsbeoefenaar voert eenvoudige opdrachten uit, voert noodzakelijke controles uit, meldt start bij de leidinggevende en controleert team en materiaal. Hij geeft instructies, bewaakt voortgang en overlegt bij afwijkingen of wijzigingen in de opdracht of team met de leidinggevende.	De beginnend beroepsbeoefenaar geeft tijdig heldere aanwijzingen, controleert materiaalgebruik, bewaakt de voortgang en past zich flexibel aan veranderende omstandigheden aan. Hij informeert regelmatig zijn leidinggevende, motiveert het team bij lastige omstandigheden en bewaakt de veiligheid en inzetbaarheid.	De uitvoering van de eenvoudige opdracht is gerealiseerd of bijgesteld. De werkzaamheden zijn bewaakt en zo nodig bijgesteld.

Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen (gefaseerd)	Het exameninstrument bestaat uit twee fasen: • Fase 1 – Toelatingsfase (beoordeling via bewijsproduct) • Fase 2 – Praktijkexamen (beoordeling via observatie) Fase 1 – Toelatingsfase In deze fase worden specifieke werkprocessen beoordeeld aan de hand van een ingeleverd bewijsproduct (bijvoorbeeld een verslag, analyse of uitgewerkte opdracht). Per werkproces wordt het oordeel Voldaan / Niet voldaan toegekend. • Er worden geen punten toegekend. • Deze fase telt niet mee voor het eindcijfer. • Deze fase maakt geen onderdeel uit van de cesuurbepaling. • De student wordt alleen toegelaten tot Fase 2 wanneer alle betreffende werkprocessen met 'Voldaan' zijn beoordeeld. Fase 2 – Praktijkexamen In deze fase worden werkprocessen beoordeeld op basis van observatie van het handelen in een realistische beroepssituatie. Beoordeling gebeurt aan de hand van een puntenschaal: • O = onvoldoende (0 punten) Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals verwacht in de beroepspraktijk. • V = voldoende (1 punt) De uitvoering voldoet aan het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar. • G = goed (2 punten) De uitvoering is bovengemiddeld en overstijgt het basisniveau. Alle behaalde punten in Fase 2 worden bij elkaar opgeteld. Op basis van de vastgestelde cesuur wordt de slaag-/zakbeslissing en het eindcijfer bepaald.

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen (Fase 2)	Het praktijkexamen (Fase 2) bestaat uit het uitvoeren van beroepshandelingen in een realistische of gesimuleerde beroepscontext. De examinerator observeert en beoordeelt de uitvoering tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinerator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes of uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en vormt geen afzonderlijk beoordelingsonderdeel. De beoordeling is uitsluitend gebaseerd op: • De geobserveerde uitvoering, en • Het gerealiseerde eindresultaat.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl